

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **H. H. H.**, zastoupený Mgr. Janem Boučkem, advokátem se sídlem Opatovická 1659/4, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 6. 2015, č. j. 30 A 55/2013 – 60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1.000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 10. 6. 2015, č. j. 30 A 55/2013 – 60, zamítl žalobu, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „komise“) ze dne 19. 7. 2013, č. j. MV-113951-3/SO-2012, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 4. 9. 2012, č. j. OAM-1663-38/PP-2011, kterým byla zamítnuta stěžovatelova žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že neshledal důvodnými žalobní námitky, že správní orgány postupovaly v rozporu se zákonem, že nedostatečně zjistily skutkový stav věci a že tento nesprávně vyhodnotily. Krajský soud naopak ve shodě se závěry správních orgánů obou stupňů dospěl k závěru, že stěžovatel nenaplnil definici rodinného příslušníka Evropské unie ve smyslu ust. § 15a odst. 1 písm. b)

zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť neprokázal tu z podmínek, že s nezletilým synem D. K. žije ve společné domácnosti. Dovolával-li se stěžovatel čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie, resp. čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, krajský soud konstatoval, že respektování těchto dokumentů neznámá automatické právo na získání pobytového režimu bez dalšího. Národní úprava (v dané věci je to zákon o pobytu cizinců) může stanovit podmínky pro udělení povolení k pobytu a cizinec musí takové podmínky respektovat. Stěžovatel měl dostatek času doložit správním orgánům vše potřebné, ale neučinil tak. Podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců tak nesplnil.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve které uvedl, že krajský soud pochybil, když se nezabýval stavem věci ke dni rozhodování, ačkoliv se jedná o základní právo na ochranu rodiny. Stěžovatel v současné době již necestuje za prací a je permanentně přítomen ve společné domácnosti s nezletilým synem. Stěžovatel má za to, že ve správním řízení i v řízení před soudem bylo prokázáno, že jednak vždy finančně přispíval na chod společné domácnosti a jednak ve společné domácnosti vždy trávil i fakticky čas. Je zcela zjevným nepochopením významu společné domácnosti správními orgány, jestliže tyto hodnotí za společnou domácnost jen místo, kde se celá rodina permanentně zdržuje. To, že stěžovatel cestoval za svým zaměstnáním a díky výkonu práce se zdržoval část měsíce mimo společnou domácnost, ještě neznámá, že nevedl společnou domácnost s matkou nezletilého a nezletilým. Úmysl stěžovatele byl vracet se ke své rodině, tedy k matce nezletilého a nezletilému, čehož je důkazem jednak finanční přispívání stěžovatele na chod domácnosti a jeho pobyt v domácnosti. Stěžovatel uvedl, že na počátku vztahu s matkou nezletilého pomáhal i vybavit domácnost. Výše uvedené skutečnosti potvrdila matka nezletilého ve svědecké výpovědi i ve svém prohlášení. K odkazu krajského soudu na ust. § 115 zákona č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý občanský zákoník“), který definoval, že domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, stěžovatel uvedl, že nemá žádnou jinou domácnost vyjma společné domácnosti s matkou nezletilého a nezletilým, ve které by se zdržoval. Stěžovatel cestuje za prací do Znojma a nemá žádnou další domácnost, kterou by vedl. Lze mít tedy za to, že trvale žije v domácnosti s matkou nezletilého a nezletilým. Navíc přispívá matce nezletilého na náklady se společnou domácností. Stěžovatel má za to, že zákon nestanoví, že musí být neustále se synem v domácnosti. Ani význam slov „trvale žije“ nevyklučuje cestování za prací. Společná domácnost zahrnuje společné podílení se na chodu domácnosti, zabezpečování a úhradě společných potřeb. Domácnost, ve které žije stěžovatelův syn se svou matkou, je domácností, ve které se chce stěžovatel zdržovat. Pokud mu nebude uděleno povolení k přechodnému pobytu, musí odjet do Vietnamu a nemohl by pak být se svým synem, podílet se na jeho výchově a zejména by nemohl plnit soudem uložené závazky ke svému synovi. Stěžovatel má za to, že má právo na ochranu rodiny, aby mohl i nadále být synovi na blízku. Není správné, aby rozhodnutí správního orgánu přetrhalo trvale rodinné vazby otce se synem. V čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie je obsaženo základní právo na ochranu rodinného života. Obdobné vyjádření práva na ochranu rodinného života je obsaženo v čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Projevem základního práva ochrany rodinného života je u cizích státních příslušníků v rámci práva národního právě rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky. Stěžovatel je

pokračování

toho názoru, že splnil všechny předpoklady pro získání povolení k přechodnému pobytu a postup krajského soudu a správních orgánů, které zcela extenzivně vykládají pojem společná domácnost tak, aby mu nemuselo být uděleno povolení k přechodnému pobytu je pro něj zcela nepochopitelný. Stěžovatel žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podal jako rodinný příslušník občana Evropské unie. Touto skutečností doložil rodným listem syna, který je českým státním příslušníkem. Potvrzení o zajištění ubytování má stěžovatel od samého počátku, a to na základě dohody ze dne 21. 10. 2010. Stěžovatel splnil zákonem stanové podmínky k udělení povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, protože doložil náležitosti zákonem stanovené a splnil i obě podmínky, neboť žije s nezletilým synem ve společné domácnosti a vyživuje ho. Ze shora uvedených důvodů navrhl zrušení napadeného rozsudku krajského soudu i napadeného správního rozhodnutí a vrácení věci komisi k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ust. § 87b odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, je povinen požádat o povolení k přechodnému pobytu. Rodinný příslušník je povinen k žádosti o vydání povolení předložit náležitosti podle § 87a odst. 2, s výjimkou náležitosti podle § 87a odst. 2 písm. b), doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a jde-li o cizince podle § 15a odst. 1 písm. d), také doklad potvrzující, že je nezaopatřenou osobou.

Podle ust. § 87d odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců příslušný správní orgán žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území zamítne, jestliže žadatel nepředloží náležitosti stanovené zákonem.

Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti.

Podle obsahu správního spisu stěžovatel podal dne 4. 8. 2010 žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, o které ministerstvo rozhodlo dne 4. 9. 2012 tak, že tuto žádost podle ust. § 87e odst. 1 v návaznosti na § 87d odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců zamítlo. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které komise rozhodnutím ze dne 19. 7. 2013 jako nedůvodné zamítla. Komise se ztotožnila se závěry ministerstva, že stěžovatel neprokázal naplnění podmínek stanovených v ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, zejména že žije se svým synem ve společné domácnosti.

Z ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vyplývá, že rodinným příslušníkem občana Evropské unie mladšího 21 let, může být pouze ten rodič, který ho vyživuje a který s ním žije ve společné domácnosti. Obě podmínky přitom musí být splněny současně (kumulativně).

Krajský soud dospěl ke stejnému závěru jako správní orgány, že stěžovatel nesplňuje podmínku existence společné domácnosti s nezletilým synem ve smyslu citovaného ustanovení. S tímto závěrem, který má oporu ve správním spisu, se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Pojem „společná domácnost“ sice není zákonem o pobytu cizinců definován, ale z judikatury správních soudů vyplývá, že tímto pojmem je třeba rozumět domácnost tvořenou fyzickými osobami, které spolu trvale žijí a společně hradí náklady na úhradu svých potřeb. Shodně byl vymezen pojem „domácnost“ v ust. § 115 občanského zákoníku a neexistuje důvod, proč vykládat pojem „společná domácnost“ obsažený v zákoně o pobytu cizinců odlišně. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2010, č. j. 9 As 6/2010 - 73, publ. pod č. 2257/2011 Sb. NSS, z něhož vyplývá, že *„Vypomáhání matce s péčí o nezletilé dítě samo o sobě, bez naplnění dalších atributů (trvalost soužití s ostatními členy domácnosti, společné uhrazování nákladů na své potřeby) nelze považovat za vedení společné domácnosti (§ 115 občanského zákoníku).“* V této souvislosti lze odkázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2011, č. j. 1 As 1/2011 - 80, v němž se uvádí, že *„[46] V poslední, dodatečně uplatněné kasační námitce stěžovatel nesouhlasí se závěrem, podle něhož nevede společnou domácnost se svou družkou a jejich společným synem. Stěžovatel je přesvědčen, že dočasná nemožnost stálého společného bydlení s jeho současnou přítelkyní a matkou jeho syna, občana Evropské unie, není důvodem pro závěr správního orgánu, že nesplňuje podmínky § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců pro přiznání postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie. [47] Jediný argument, který na podporu svého tvrzení stěžovatel uvádí, je usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2001, sp. zn. 26 Cdo 1740/2000 (přístupné na www.nsoud.cz). Zde Nejvyšší soud řešil otázku správnosti posouzení pojmu „společná domácnost“ v souvislosti s nájmem bytu, kdy konstatoval, že v této souvislosti je nutné vycházet z definice společné domácnosti dle § 115 obč. zák. Nejvyšší soud dospěl i na základě své předchozí ustálené judikatury k závěru, že „společnou domácnost tvoří ti, kteří spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. (...) Ověřeno i judikát Nejvyššího soudu, cit. v bodě [47] shora, kterým argumentuje stěžovatel, předpokládá aktuální soužití ve společné domácnosti a společné uhrazování nákladů na své potřeby, resp. přinejmenším „objektivně zjiitelné okolnosti, které svědčí o úmyslu vést takovéto životní společenství“. Žádné okolnosti tohoto typu však stěžovatel v kasační stížnosti netvrdil, a odvolal se jen na své chtění „bydlet společně, jako rodina“ (...).“ Dále lze odkázat i na usnesení ze dne 5. 8. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1470/2004, ve vztahu k němuž Nejvyšší soud formuloval právní větu tak, že „Pojem „společné domácnosti“ (§ 179 odst. 1 věta první obč. zák. ve znění do 31. 12. 1991) je nutno vykládat ve smyslu § 115 obč. zák. v témž znění, podle něž společnou domácnost vedou ti, kteří spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Soužití se považuje za trvalé, jestliže tu jsou objektivně zjiitelné okolnosti, které svědčí o úmyslu vést takové společenství trvale, nikoliv jen na přechodnou dobu. Společné uhrazování nákladů na životní potřeby lze charakterizovat jako hospodářské soužití, při němž osoby společně hospodaří se svými příjmy, nejsou přesně oddělovány finanční prostředky a nerozlišuje se, kterých věcí v domácnosti smějí tyto osoby užívat.“*

Podle skutkových zjištění v průběhu správního řízení vyplývá, že stěžovatel v rozhodné době žil a pracoval ve Z., přičemž matka stěžovatelova syna D. H. K. bydlela sama s ním v K. V. v pronajatém bytě o velikosti 1+1. Stěžovatel několikrát do měsíce syna navštívil a vždy se zdržel jen několik dnů. Matce nezletilého přispíval částkou 700 Kč měsíčně a kromě toho vozil synovi nějaké oblečení, hračky a sladkosti. V dané věci tak

pokračování

nelze podle Nejvyššího správního soudu dovodit, že stěžovatel žil ve společné domácnosti se svým nezletilým synem ve smyslu výše uvedené judikatury. Správnost tohoto závěru nemohla být zpochybněna ani potvrzením H. K., které bylo součástí vyjádření stěžovatele ze dne 24. 8. 2012, ani jejím prohlášením ze dne 15. 8. 2013, které stěžovatel předložil krajskému soudu. Tato písemná prohlášení byla v zásadním rozporu se svědeckou výpovědí H. K. ze dne 23. 5. 2012 (viz protokol č. j. OAM-1663-34/PP-2011), a lze tak pochybovat o jejich věrohodnosti. Ve svědecké výpovědi H. K. na otázku správního orgánu, zda žije se stěžovatelem ve společné domácnosti, odpověděla, že: *„Nežijeme ve společné domácnosti, protože pan H. H. H. se zdržuje převážně ve Znojmě, za synem přijíždí 1 – 2 za měsíc na 3 – 4 dny. V době, kdy přejede, se věnuje synovi.“* Na otázku, jak se spolu domlouvají, svědkyně odpověděla: *„Když přijede, tak s ním přijede zřejmě jeho bratr, který nám tlumočí. Když není přítomen, tak se domlouváme, jak se dá, nějaké české výrazy zná, ale je to málo. Se synem se nedomluví vůbec.“* Z uvedeného je tak zřejmé, že stěžovatel syna pouze občas navštěvoval, s H. K. a synem D. nebydlel a společnou domácnost nesdílel.

Stěžovatel dále namítal, že krajský soud se měl zabývat současným stavem věci ke dni rozhodování s tím, že již necestuje za prací a je permanentně přítomen ve společné domácnosti s nezletilým synem.

Přestože podle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. soud vychází při přezkoumávání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu, Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99, publikovaném pod č. 1275/2007 Sb. NSS, upozornil, že toto pravidlo není bezvýjimečné a jeho aplikace může být, i přes výslovné znění zákona, v praxi v některých případech omezena. V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší správní soud vycházel z názoru Ústavního soudu, který se k dané problematice vyslovil tak, že tato možnost není principiálně vyloučena; musí jít ovšem o případy výjimečné, kdy by, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem věci, nebylo možné důslednou aplikaci citovaného ustanovení z ústavně právního hlediska akceptovat (srovnej nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03). Prolomení zásady, podle které soud při přezkumu správního rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, Nejvyšší správní soud připustil také v dalších rozhodnutích (např. rozsudek ze dne 29. 4. 2008, č. j. 2 Afs 9/2005 - 158, publikovaný pod č. 1624/2008 Sb., rozsudek ze dne 19. 3. 2008, č. j. 3 Ads 126/2007 - 37, rozsudek ze dne 14. 9. 2011, č. j. 9 Afs 28/2011 - 181, rozsudek ze dne 15. 9. 2011, č. j. 4 Ads 35/2011 - 75, či rozsudek ze dne 27. 11. 2013, č. j. 4 As 141/2013 - 28). V dané věci však Nejvyšší správní soud neshledal závažné důvody pro prolomení zásady ve smyslu ust. v § 75 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud tedy postupoval správně, když vycházel při přezkoumávání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu.

Z výše uvedených důvodů není kasační stížnost důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ust. § 109 odst. 2 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo

rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a komisi žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Protože nebylo rozhodováno o návrhu na přiznání odkladného účinku, Nejvyšší správní soud rozhodl podle ust. § 10 odst. 1 věta první zákona č. 549/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu